

Opinia perspektywiczna Komitetu Regionów „Ocena funkcjonowania wspólnej polityki rolnej”

(2008/C 105/06)

KOMITET REGIONÓW

- Będzie czuwać nad tym, by konieczna restrukturyzacja WPR nie doprowadziła do stopniowej likwidacji tej polityki i jej ponownego włączenia do kompetencji krajowych, lecz by umożliwiła zachowanie zrównoważonego rolnictwa i niezależności pod względem wytwarzania żywności.
- Uważa, że WPR wnosi znaczący wkład w spójność terytorialną i że jakiegokolwiek propozycje zmian wynikające z oceny jej funkcjonowania muszą w wystarczającym stopniu uwzględniać specyfikę regionalną i różne systemy produkcyjne wewnątrz Unii Europejskiej.
- Uważa, że WPR, z odpowiednio dostosowanym drugim filarem, musi doprowadzić do rozwoju obszarów wiejskich pod kątem nowych warunków prowadzenia działalności rolniczej, a także pod kątem bardziej globalnego rozwoju całości obszarów wiejskich Unii.
- Odnotowuje znaczenie stosownego finansowania środków rozwoju obszarów wiejskich, lecz sądzi, że w celu lepszego odzwierciedlenia różnych potrzeb lokalnych i regionalnych decyzje dotyczące modulacji powinny być podejmowane na właściwym zdecentralizowanym szczeblu, zgodnie z zasadą pomocniczości, chociaż przy uwzględnieniu wspólnotowego charakteru modulacji. Państwa członkowskie i regiony powinny dysponować możliwością kierowania funduszy do drugiego filaru odpowiednio do faktycznych potrzeb.
- Niepokoi się jednak, że próby wykorzystania rozwoju obszarów wiejskich jako parasola, pod którym schować można coraz większą liczbę zagadnień mogą okazać się problematyczne; poza tym zastanawia się, czy programy rozwoju obszarów wiejskich rzeczywiście stanowią najlepsze ramy dla reagowania na te wyzwania.
- Nalega, by regiony, w tym także regiony o trudnych warunkach uprawy i hodowli, zachowały element samowystarczalności żywnościowej i podkreśla bezpośredni związek między wysokiej jakości żywnością produkowaną lokalnie a tożsamością regionalną, którego utrzymanie musi być zadaniem WPR.
- Sądzi, że istnieje potrzeba złagodzenia skutków zniesienia kwot, by ułatwić fazę wygasania systemu do marca 2015 r. i popiera ideę stopniowego wygaszenia systemu kwot produkcyjnych w sektorze mleka do 2015 r. za pośrednictwem sukcesywnego zwiększania kwot i zmniejszania dodatkowych opłat. W dalszym ciągu należy zapewnić mechanizmy ochrony w wypadku zbyt dużego spadku cen na rynku. W ramach tego procesu konieczne będą specjalne ustalenia w celu podtrzymania działalności sektora mleczarskiego w słabszych regionach.

Sprawozdawca: Seamus MURRAY (IE/UEN-AE) Członek Rady Hrabstwa Meath oraz Władz Regionu Środkowowschodniego

Zalecenia polityczne

KOMITET REGIONÓW

Uwagi ogólne

1. Jest zdania, że wspólna polityka rolna (WPR) musi nadal dążyć do spełniania swoich zadań, wśród których znajduje się zapewnianie obywatelom UE wysokiej jakości produktów spożywczych po godziwych cenach, gwarantowanie rolnikom dobrego poziomu życia, zachowanie dziedzictwa obszarów wiejskich oraz ochrona środowiska wiejskiego. Komitet sądzi, że dostosowała się ona do wyzwań i zmieniających się potrzeb, tworząc jednocześnie warunki sprawiedliwej konkurencji umożliwiające rolnictwu europejskiemu dalszą obecność na rynkach światowych, nie zapominając o pojęciu preferencji wspólnotowej.

2. Stwierdza, że WPR przyczynia się do realizacji celów lizbońskich i göteborskich, które mają zapewnić większą konkurencyjność Europy. W tym kontekście przypomina, że fundament WPR musi pozostać podstawą działania publicznego na rzecz zasadnej — zarówno w Unii, jak i poza jej granicami — ochrony z punktu widzenia gospodarczego, społecznego i ekologicznego sektora kluczowego dla Europy.

3. Uważa, że WPR wnosi znaczący wkład w spójność terytorialną i że jakiegokolwiek propozycje zmian wynikające z oceny jej funkcjonowania muszą w wystarczającym stopniu uwzględniać specyfikę regionalną i różne systemy produkcyjne wewnątrz Unii Europejskiej.

4. Uważa, że WPR, z odpowiednio dostosowanym drugim filarem, musi doprowadzić do rozwoju obszarów wiejskich pod kątem nowych warunków prowadzenia działalności rolniczej, a także pod kątem bardziej globalnego rozwoju obszarów wiejskich dotyczącego całości obszarów wiejskich Unii, a zwłaszcza obszarów o trudniejszych warunkach, takich jak obszary o niekorzystnych warunkach naturalnych, obszary górskie, wyspy czy obszary peryferyjne, które należałoby włączyć do dużych jednostek geograficznych Unii, takich jak strefy północne czy śródziemnomorskie.

5. Postrzega uprawę i hodowlę oraz rolnictwo jako podstawę bytu wielu społeczności wiejskich. Mając na uwadze fakt, że model produkcyjny UE różni się od modelu innych głównych producentów i eksporterów żywności, Komitet jest zdania, że strategie wspierania dochodu powinny być ukierunkowane przede wszystkim na podtrzymanie rentowności faktycznie funkcjonujących gospodarstw rodzinnych, na których w zasadzie opiera się wielofunkcyjny model rolnictwa UE.

6. Będzie czuwać nad tym, by konieczny przegląd WPR nie doprowadził do stopniowej likwidacji tej polityki i jej ponownego włączenia do kompetencji krajowych, lecz by umożliwiła zachowanie zrównoważonego rolnictwa i niezależności Europy pod względem wytwarzania żywności zgodnie z normami zdrowotnymi w zakresie bezpieczeństwa żywności. Przypomina o znaczeniu wspólnej polityki rolnej dla wszystkich obszarów UE i dla jej obywateli.

7. Z zadowoleniem przyjmuje możliwość wniesienia wkładu w ocenę funkcjonowania WPR oraz pragnie, by w miarę rozwoju dyskusji proszono go o wyrażenie opinii w sprawie wniosków legislacyjnych Komisji.

OCENA FUNKCJONOWANIA WSPÓLNEJ POLITYKI ROLNEJ

Wspólna polityka rolna na dzień dzisiejszy

8. Podobnie jak Komisja stwierdza, że WPR zmieniła się w ciągu ostatnich 15 lat, zwłaszcza od czasu radykalnej reformy w 2003 r., kiedy to przewidziano przygotowanie oceny funkcjonowania tejże polityki, której celem jest dokonanie przeglądu ostatnich zmian, nowych wyzwań, zagrożeń i szans. Zwraca uwagę, że odbywa się ona w nowym światowym i europejskim kontekście handlu produktami spożywczymi.

9. Podkreśla, że wielofunkcyjny model rolnictwa w UE musi przyczyniać się do zwalczania zmian klimatycznych, odzwierciedlać idee zrównoważonego rozwoju, konkurencyjności, zróżnicowania, samowystarczalności żywnościowej, wrażliwości na potrzeby społeczeństwa i konsumentów oraz na dobro publiczne, a jego integralną częścią powinny być dobra praktyka rolnicza, ochrona środowiska i dobrostan zwierząt. Uważa, że przegląd WPR powinien służyć skutecznemu wspieraniu wielofunkcyjnego modelu rolnictwa w UE.

10. Podkreśla znaczenie europejskiego przemysłu rolno-spożywczego oraz decydujące znaczenie bezpieczeństwa żywności, ponieważ UE jest obecnie największym importerem produktów rolnych na świecie.

11. Sądzi, że ocena skutków ostatnich reform WPR, w szczególności pod względem liczby osób zatrudnionych w rolnictwie i przetwórstwie żywności, jak również jakości produktów spożywczych, dostępności, cen i poziomu importu żywności, środowiska i dobrostanu zwierząt, pomogłaby w analizie tych reform i z rozczarowaniem stwierdza, że nie była ona dostępna na samym początku oceny funkcjonowania WPR. Ponadto domaga się, by tego rodzaju analizy i oceny były udostępniane na szczeblu regionalnym przed przyjęciem jakichkolwiek zmian prawnych.

12. Niemniej jednak popiera ogólne założenia oceny funkcjonowania WPR, tj. skorygowanie niedociągnięć, które ujawniły się po wprowadzeniu niedawnych reform i ma nadzieję, że jej przeprowadzenie umożliwi długofalowe planowanie, by pozwolić władzom, branży rolno-spożywczej i rolnikom na pełne wdrożenie uzgodnionych zmian i dostosowanie się do potrzeb rynkowych.

13. Sądzi, że istnieje poważny rozdział między powszechnym postrzeganiem WPR a rzeczywistością, który powinien zostać zlikwidowany przez decydentów politycznych. W niedawnym badaniu Eurobarometru ⁽¹⁾ 88 % respondentów twierdziło, że rolnictwo jest ważne lub bardzo ważne dla przyszłości Europy. Jednocześnie prawie 90 % osób posiada niewielką wiedzę o WPR lub nie posiada żadnej wiedzy na jej temat (54 % nigdy o niej nie słyszało, a 34 % nie wie, co to za polityka). Komitet uważa zatem, że istnieje potrzeba szerszej zakrojonej oceny oraz szerszego rozpowszechniania informacji na temat celów i osiągnięć WPR.

⁽¹⁾ Specjalne badanie Eurobarometru 276: *Europeans, Agriculture and the Common Agricultural Policy*, marzec 2007.

14. Z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę usprawnienia i uproszczenia procesu wdrażania WPR, lecz podkreśla, że inicjatywy tego rodzaju muszą być w każdym wypadku opracowywane z myślą o wszystkich użytkownikach końcowych.

Bilans realizacji oraz uproszczenie systemu jednolitej płatności

Uproszczenie systemu jednolitej płatności

15. Popiera wszelkie rozsądne kroki w kierunku dalszego uproszczenia systemu jednolitej płatności, gdyż nadmierne sztywne, skomplikowane przepisy i procedury biurokratyczne stanowią znaczne obciążenie i niosą ze sobą poważne koszty. Jednakże zmiany w jednolitym systemie płatności nie powinny opierać się jedynie na kryterium upraszczania, lecz powinny prowadzić do wzmocnienia i obrony wielofunkcyjnego modelu rolnictwa w UE.

16. Popiera sugestię, by państwa członkowskie miały możliwość przejścia z systemu jednolitej płatności we wcześniej obowiązującym modelu na bardziej jednolity system przeliczania kwot przed 2013 r., tam gdzie zostanie to uznane za konieczne, lecz uważa, że będzie to wymagać elastyczności w precyzyjnym wdrażaniu nowego bardziej jednolitego systemu w państwach członkowskich i regionach. Ta elastyczność powinna też uwzględniać wpływ, jaki może mieć całkowite oddzielenie płatności od wielkości produkcji na niektóre sektory i regiony, a także możliwość stopniowania płatności na korzyść gospodarstw bardziej wielofunkcyjnych i tych gorzej wynagradzanych przez mechanizmy rynku. Warto by również przeprowadzić w państwach członkowskich analizę oddziaływania w odniesieniu do następstw tej potężnej zmiany na takie kwestie jak użytkowanie gruntów, struktura gospodarstw, własność i dziedziczenie gospodarstw, rodzaje przedsiębiorstw rolnych, równowaga regionalna oraz ogólna wydajność i konkurencyjność rolnictwa.

17. Jest zdania, iż w stosunku do „nowych” państw członkowskich konieczne jest dalsze przeanalizowanie skutków odejścia od systemu jednolitej płatności obszarowej.

Zasada współzależności

18. Uznaje potrzebę stosowania zasady współzależności z myślą o zapewnieniu przestrzegania norm UE w dziedzinie środowiska, zdrowia publicznego, zdrowia zwierząt i roślin oraz dobrostanu zwierząt i wzywa, by nadal podejmować działania mające na celu uproszczenie nadmiernie skomplikowanych przepisów prawnych bądź zasad, wprowadzonych zarówno przez Komisję, jak i państwa członkowskie.

19. Jest zdania, że przegląd wymogu dobrego stanu ekologicznego nie może prowadzić do rozluźnienia czy osłabienia wymogów dotyczących ochrony środowiska, które muszą być poddawane stałemu przeglądowi w miarę zmieniania przepisów (na przykład dotyczących pestycydów).

20. Podkreśla, iż zasady proporcjonalności, przejrzystości i spójności powinny stanowić podstawę przepisów dotyczących współzależności, by te ostatnie były łatwiej dostępne i łatwiejsze do monitorowania. Domaga się, by szybko wdrożyć zainicjowane i uzgodnione uproszczenia, wykreślić mniej istotne

obszary prawne z załączników III i IV do rozporządzenia (WE) nr 1782/2003 oraz ograniczyć stosowanie zasady współzależności do tych obszarów prawnych, które bezpośrednio dotyczą beneficjentów płatności bezpośrednich.

21. Ze szczególnym zadowoleniem przyjąłby zwiększoną współpracę i koordynację między agencjami kontroli gospodarstw, mając na uwadze coraz większą liczbę i większy zasięg kontroli.

Wsparcie częściowo związane z wielkością produkcji

22. Sądzi, że wsparcie częściowo związane z wielkością produkcji postrzegane jest ogólnie jako środek przejściowy prowadzący do pełnego oddzielenia płatności od produkcji. Jednak w kontekście regionalnym — gdy poziom produkcji jest niewielki, sam region jest słaby gospodarczo lub korzyści społeczne i ekologiczne częściowego oddzielenia są oczywiste — wsparcie częściowo związane z wielkością produkcji może być użyteczne przez szereg lat. Popiera sugestię, by wsparcie częściowo związane z wielkością produkcji mogło być stosowane w wymienionych wyżej sytuacjach celem zachowania elementów samowystarczalności regionu i zapewnienia równomiernego rozwoju regionalnego.

Górne i dolne progi wsparcia

23. Mając na uwadze przejrzystość dopłat w ramach systemu jednolitej płatności oraz niedawne orzeczenia Trybunału Obrachunkowego, jest zdania, że górny próg dopłat byłby rozwiązaniem społecznie zadowalającym i politycznie atrakcyjnym. Niemniej jednak najlepiej byłoby przeprowadzić analizę oddziaływania w celu wsparcia proponowanych zmian. Komitet akceptuje możliwość nałożenia pewnych ograniczeń na maksymalną wysokość dopłat, na przykład poprzez stopniową redukcję w połączeniu z limitem.

24. Jeśli koszt administracyjny jest większy niż uzyskane dopłaty, proponuje się ustalenie minimalnego poziomu dopłat, by złagodzić skutki takiej sytuacji. Komitet popiera tę propozycję, jeśli jej sformułowanie nie będzie oznaczać nowej przeszkody dla rentowności gospodarstw rodzinnych i cieszyłyby się z ewentualnego zmniejszenia kosztów administracyjnych.

25. Ostrzega, że uznanie rolników za „prawdziwych” na podstawie wielkości posiadanych przez nich gruntów może okazać się wcale nie tak łatwe; dla przykładu, pewne uprawy i przedsiębiorstwa rolne mogą wymagać dużego nakładu siły roboczej, podczas gdy innych właścicieli ziemskich posiadających rozległe grunty trudno byłoby zakwalifikować jako „rolników rzeczywiście wykonujących swój zawód”. Komitet uważa, że rentowność działalności aktywnych rolników, zwłaszcza mniejszych gospodarstw rodzinnych, musi zostać potraktowana priorytetowo w ramach wsparcia finansowego.

26. Jednocześnie proponuje, by nie postrzegać dużych przedsiębiorstw rolnych w oddzieleniu od ich statusu prawnego, rozwoju i struktury, ponieważ ogólne, stopniowe zmniejszanie płatności mogłoby w niektórych wypadkach zrujnować konkurencyjne gospodarstwa i doprowadzić do znacznych redukcji miejsc pracy.

Poprawa orientacji prorynkowej i wykorzystanie nowych możliwości

Rola środków interwencji rynkowej i kontroli dostaw

27. Sądzi, że w całym sektorze rolno-spożywczym odchodzi się od subsydiowania zbytu nadwyżek, wsparcia cenowego oraz instrumentów kontroli ilości i zmierza w kierunku systemu w większym stopniu odzwierciedlającego potrzeby rynkowe. Towarzyszą temu poważne długofalowe zmiany strukturalne, takie jak stały wzrost popytu na produkty spożywcze, szczególnie w Azji, a także konsekwencje polityki w zakresie biopaliw. Krótkofalowe czynniki, takie jak susze i epidemie oraz wahania kursów walut, również mają wpływ na chwilowe zmiany cen. Ten międzynarodowy, w dużym stopniu przeobrażony scenariusz rynkowy ma zastosowanie szczególnie w wypadku mleka, przetworów mlecznych i zbóż.

28. Uważa, że choć w wyniku wzmocnienia światowych rynków żywności maleje znaczenie obecnych, zorientowanych na rynek instrumentów politycznych WPR, rynki te mogą być bardzo niestabilne. Dla zapewnienia stabilności rynków konieczne są więc środki ochronne na wypadek niespodziewanych i gwałtownych zmian cen. Komitet popiera konieczność zachowania instrumentów rynkowych jako „siatki bezpieczeństwa” w wypadku gorszych okresów rynkowych bez rezygnowania z wszelkiej kontroli podaży.

29. Sugeruje, by Komisja nadal bacznie przyglądała się perspektywom rynkowym we wszystkich sektorach i publikowała regularnie raporty na temat rozwoju rynków w celu zapewnienia, że decyzje polityczne podejmowane będą w oparciu o rzetelne informacje.

Działania interwencyjne w sektorze zbóż

30. Opowiada się za dokonaniem pełnego przeglądu uregulowań dotyczących interwencji na rynku zbóż oraz podziela zdanie Komisji, że interwencje powinny ograniczać się do pszenicy chlebowej.

Odłogowanie

31. Popiera propozycję zmniejszenia obowiązkowego odłogowania do poziomu zerowego, lecz sugeruje zachowanie tej możliwości w przepisach w celu sprostania gorszym okresom rynkowym w przyszłości. Komitet popiera również dodatkowe środki ochrony środowiska, obejmujące np. zachowanie stałych pastwisk czy ochronę pasów nadbrzeżnych.

Złagodzenie skutków zniesienia kwot w sektorze przetworów mlecznych

32. Jest zdania, że w przeciwieństwie do ostatnich dziesięcioleci obecnie rynki przetworów mlecznych są mocniejsze. Można oczekiwać że ten spowodowany popytem wzrost zostanie utrzymany. Jednocześnie obserwujemy jednak znaczną niestabilność cen przetworów mlecznych na rynku światowym. W tym kontekście należałoby zainicjować debatę na temat wszystkich mechanizmów wspólnej organizacji rynku mleka i przetworów mlecznych w celu opracowania nowych mechanizmów regulujących ten sektor.

33. Sądzi, że istnieje potrzeba złagodzenia skutków zniesienia kwot, by ułatwić fazę wygasania systemu do marca 2015 r. i popiera ideę stopniowego wygaszenia systemu kwot produkcyjnych w sektorze mleka do 2015 r. za pośrednictwem sukcesywnego zwiększania kwot i zmniejszania dodatkowych

opłat. Tempo i ramy czasowe zwiększania kwot lub zmniejszenia dodatkowych opłat powinny opierać się na prowadzonej przez Komisję od grudnia 2007 r. dorocznej analizie perspektyw rynkowych. Należy w dalszym ciągu zapewnić mechanizmy ochrony w wypadku zbyt dużego spadku cen na rynku. W ramach tego procesu konieczne będą specjalne ustalenia w celu podtrzymania działalności w sektorze mleczarskim w słabszych regionach.

34. Oczekuje na przegląd Komisji dotyczący funkcjonowania środków kontroli podaży dla mniejszych sektorów (susz paszowy, skrobia, len i konopie).

Odpowiedź na nowe wyzwania

Zarządzanie ryzykiem

35. Odnotowuje potencjał, jaki przejawia zarządzanie ryzykiem na szybko zmieniającym się rynku światowym oraz uznaje możliwość wzmocnienia konkretnych środków rozwoju obszarów wiejskich w celu radzenia sobie ze zwiększonym ryzykiem. Mechanizmy zaproponowane przez Komisję mogą odegrać istotną rolę, ale nie są one w stanie zastąpić głównych instrumentów zarządzania rynkiem, które istniały w ramach WPR i które w ostatnich latach zostały stopniowo zlikwidowane. Zachęca do przeprowadzenia dalszych badań i oceny ewentualnych zastosowań.

Zmiany klimatu, bioenergia, zarządzanie zasobami wodnymi i różnorodność biologiczna

36. Jest świadomy zniszczeń, jakie intensywne rolnictwo przyniosło na przykład strukturze gleby, różnorodności biologicznej oraz jakości cieków wodnych, jednak podkreśla funkcję rolników jako strażników krajobrazu wiejskiego i zróżnicowanych tradycyjnych pejzaży związanych z istnieniem małych gospodarstw oraz z zadowoleniem przyjmuje uznanie przez Komisję faktu, iż wśród wszystkich sektorów to rolnictwo UE przyczyniło się w największym stopniu do zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych oraz zwrócenie przez nią uwagi na fakt, że rolnictwo w wielu regionach Unii jest poważnie narażone na zmiany klimatyczne.

37. Popiera zawarte w niedawno opublikowanej zielonej księdze w sprawie dostosowania do zmian klimatycznych wezwanie, by rolnictwo nadal przyczyniało się do łagodzenia skutków zmian klimatu. W miarę postępujących zmian klimatu rolnictwo i leśnictwo zyskiwać będą na znaczeniu jako sektory świadczące usługi dotyczące środowiska i ekosystemu. Przyszłe przeglądy WPR mogą stanowić okazję do uzupełniania programów wspierania gospodarstw rolnych o rozwiązania dostosowawcze.

38. Uznaje kluczowe znaczenie środków służących rozwojowi energii odnawialnej i popiera dalsze badania i środki w tym zakresie, by zwiększyć zasięg reakcji UE na te niezwykle ważne globalne kwestie zrównoważonego rozwoju. Zauważa, że produkcja roślin energetycznych wspierana przez krajowe i europejskie środki i instrumenty wnosi znaczący wkład w osiągnięcie celów Wspólnoty dotyczących energii i klimatu oraz stanowi ważny potencjał, dzięki któremu rolnictwo i obszary wiejskie mogą tworzyć wartość dodaną. Zwraca uwagę na fakt, że obniżone dopłaty do roślin energetycznych straciły w tym kontekście na znaczeniu i w przyszłości mogą zostać zniesione jako środek powiązany z produkcją.

39. Niepokoi się jednak, że próby wykorzystania rozwoju obszarów wiejskich jako parasola, pod którym schować można coraz większą liczbę zagadnień, z których niektóre są ze sobą potencjalnie sprzeczne (np. leśnictwo i różnorodność biologiczna), mogą okazać się problematyczne; poza tym zastanawia się, czy programy rozwoju obszarów wiejskich rzeczywiście stanowią najlepsze ramy dla reagowania na niektóre z wymienionych wyżej wyzwań.

Wzmocnienie drugiego filaru

40. Odnotowuje znaczenie stosownego finansowania środków rozwoju obszarów wiejskich, lecz sądzi, że w celu lepszego odzwierciedlenia różnych potrzeb lokalnych i regionalnych decyzje dotyczące modulacji powinny być podejmowane na właściwym zdecentralizowanym szczeblu, zgodnie z zasadą pomocniczości, chociaż przy uwzględnieniu wspólnotowego charakteru modulacji. Państwa członkowskie i regiony powinny dysponować możliwością kierowania funduszy do drugiego filaru odpowiednio do faktycznych potrzeb.

41. Ponadto obawia się, że coraz większa modulacja stwarza zagrożenie dla wspólnotowego charakteru WPR oraz osłabia zasadę spójności, gdyż współfinansowanie środków drugiego filaru będzie trudniejsze dla biedniejszych regionów i państw członkowskich.

Ramy finansowe

42. Zauważa, że fundusze przewidziane do 2013 r. stopniowo maleją w przeliczeniu na stałe ceny, jednak wyższe ceny rynkowe w niektórych sektorach oraz większa wydajność mogą doprowadzić do znacznych oszczędności. Komitet popiera propozycję, by oszczędności tego rodzaju zostały wykorzystane na zwiększenie środków rozwoju obszarów wiejskich, takich jak na przykład badania i innowacje.

PERSPEKTYWY NA PRZYSZŁOŚĆ — WPR PO 2013 R.

43. W kontekście procesu konsultacyjnego w sprawie reformy budżetu UE Komitet pragnie przedstawić szereg priorytetów politycznych, które jego zdaniem powinny zostać w pełni uwzględnione we wszelkich debatach na temat roli i funkcjonowania WPR w przyszłości.

Nowe wyzwania i wylaniające się potrzeby

44. Mimo iż WPR udało się dostosować do różnych wyzwań stojących przed nią od samego początku, Komitet jest zdania, że Komisja oraz jej agencje muszą poczynić większe wysiłki, by lepiej informować obywateli o celach, osiągnięciach i priorytetach wspólnej polityki rolnej oraz zwiększać ich zaangażowanie ich w tej dziedzinie. Zagadnienie to powinno być jednym z kluczowych tematów dla przyszłej polityki komunikacyjnej Komisji.

45. Sądzi, że w związku z pojawianiem się nowych wyzwań, takich jak wpływ polityki energetycznej i polityki w zakresie zmian klimatu na rolnictwo i politykę żywnościową, trwająca ekspansja UE, kwestie związane z handlem międzynarodowym itp., oczekuje się rozbudowania wielofunkcyjnego charakteru WPR, by uwzględnić w ten sposób nowe zadania. Komitet uważa, że wspólna polityka rolna dysponująca odpowiednimi funduszami na potrzeby gospodarki gruntami, gospodarki żywnościowej i rolnictwa nadal powinna znajdować się

w centrum projektu UE. Polityka ekologiczna i energetyczna również muszą mieć zapewnione dostateczne środki.

46. Podkreśla, że starzenie się ludności UE ma istotny wpływ na sektor rolnictwa i ogólnie na obszary wiejskie oraz uznaje jednocześnie zasadnicze znaczenie badań i rozwoju oraz innowacji dla konkurencyjności europejskiego rolnictwa. Wzywa do udostępnienia właściwego kształcenia i szkoleń, zwłaszcza w celu przyciągnięcia młodych ludzi do rolnictwa.

47. Sądzi, że przy ograniczonych zasobach należy skupić się przede wszystkim na faktycznie funkcjonujących gospodarstwach rodzinnych oraz na gospodarstwach aktywnie przyczyniających się do zatrudnienia i do utrzymania zaludnienia obszarów wiejskich.

Zapewnienie bezpieczeństwa żywności i bezpieczeństwa żywnościowego

48. Uważa, że choć sektor rolno-spożywczy jest obecnie zorientowany na rynek, zapewnienie konsumentom dostaw bezpiecznej żywności po rozsądnych cenach ma zasadnicze znaczenie oraz sądzi, że należy zająć się zagadnieniem długofalowego bezpieczeństwa żywnościowego w UE.

49. Wzywa do zastosowania jednolitych norm fitosanitarnych, weterynaryjnych i ekologicznych do produktów spożywczych przeznaczonych do konsumpcji wewnątrz Unii, czy to pochodzących z UE, czy z państw trzecich, oraz do przyznania organom kontroli granicznej, Biuru ds. Żywności i Weterynarii (FVO) oraz Europejskiemu Urzędowi ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA) zasobów ludzkich i materialnych niezbędnych dla wypełnienia powierzonych im zadań.

50. Ponieważ żywność jest drugim największym sektorem w Unii Europejskiej, uważa za niezwykle istotne zachowanie jego wydajności i konkurencyjności. Należy przeznaczyć odpowiednie fundusze na badania, by wesprzeć rozwój produktów oraz kształcenie, szkolenia i usługi doradcze dla nowych producentów i młodych rolników.

51. Sądzi, że w celu zmniejszenia transportu żywności i ograniczenia emisji dwutlenku węgla należy położyć nacisk na promocję produktów wytwarzanych w Unii Europejskiej oraz informowanie konsumentów, szczególnie dzieci, o korzyściach wypływających ze zdrowego odżywiania się i korzystania z produktów spożywczych produkowanych lokalnie.

Specyfika regionalna

52. Jest zdania, że WPR musi w wystarczającym stopniu uwzględniać specyficzne cechy regionów w Unii Europejskiej oraz w większym stopniu chronić i wspierać różnorodność działalności rolnej i systemów produkcyjnych, w tym ekologicznych i funkcjonujących bez stosowania GMO, jak również lepiej reagować na potrzeby regionalne (np. obszarów Morza Śródziemnego, regionów północnych, obszarów górskich, a także regionów najbardziej oddalonych w UE).

53. Nalega, by regiony, w tym także regiony o trudnych warunkach uprawy i hodowli, zachowały element samowystarczalności żywnościowej i podkreśla bezpośredni związek między wysokiej jakości żywnością produkowaną lokalnie a tożsamością regionalną, którego utrzymanie musi być zadaniem WPR.

Zgodność z innymi dziedzinami polityki

54. Coraz bardziej zaniepokojony jest kwestiami ekologicznymi i energetycznymi ogólnie, a globalnym ociepleniem w szczególności, i postrzega politykę gospodarowania gruntami za niezwykle istotną. Rolnictwo musi stać się innowacyjne, by dostosować się do skutków zmian klimatu i walczyć z nimi.

55. Sądzi, że WPR powinna być lepiej powiązana z innymi odnośnymi dziedzinami polityki UE, takimi jak polityka energetyczna, regionalna, ekologiczna i polityka w zakresie badań i rozwoju, a także wzywa do lepszej koordynacji tych obszarów polityki na każdym szczeblu władzy.

56. Uważa również, że WPR ma wymiar zarówno wewnętrzny, jak i zewnętrzny i w przyszłości musi uwzględnić rolę UE w rozwijającym się świecie, polegającą na zapewnianiu rynków, jeśli tylko jest to wykonalne, oraz wspieraniu samowystarczalności żywnościowej w krajach rozwijających się za pośrednictwem transferu technologii i umiejętności. Kluczowe znaczenie ma prowadzenie bieżącej oceny oddziaływania WPR na kraje rozwijające się.

Charakter rozwoju obszarów wiejskich

57. Uważa, że ocena oddziaływania decyzji wspólnotowych na obszary wiejskie mogłaby nadać unijnemu procesowi decyzyjnemu wymiar umożliwiający uwzględnianie specyfiki obszarów wiejskich zarówno na etapie planowania decyzji, jak i w fazie monitorowania ich realizacji. Oceniając skutki dla obszarów wiejskich, należy mieć na względzie zróżnicowanie owych obszarów w różnych częściach Europy oraz fakt, że

mogą się one także znacząco różnić w ramach poszczególnych państw członkowskich, zależnie od ich położenia.

58. Jest zdania, że zasięg koncepcji rozwoju obszarów wiejskich i drugiego filaru będzie musiał zostać dokładniej zdefiniowany i w związku z tym przyszła WPR może zostać lepiej wykorzystana do nawiązywania współpracy i wspierania koordynacji polityki między obszarami wiejskimi a miejskimi, szczególnie na obszarach podmiejskich, gdzie możliwa jest poważna presja na zasoby obszarów wiejskich. Ponadto strategię rozwoju obszarów wiejskich powinny promować i chronić działalność rolniczą na obszarach, na których byłaby ona szczególnie korzystna, na przykład na obszarach miejskich i wokół nich oraz na obszarach o niewielkiej gęstości zaludnienia.

59. Promowałby zrównoważony rozwój obszarów wiejskich, zgodnie z podejściem opartym na zintegrowanym rozwoju obszarów wiejskich, poprzez świadczenie zasadniczych usług, takich jak kształcenie, usługi zdrowotne i pocztowe, a także za pośrednictwem infrastruktury, np. łączności szerokopasmowej czy transportu publicznego.

60. Sądzi, iż w celu podejmowania decyzji lepiej odpowiadających potrzebom, zwłaszcza odnośnie do szerszych zagadnień rozwoju obszarów wiejskich, szczebel lokalny i regionalny musi być w większym stopniu zaangażowany i brany pod uwagę przy kształtowaniu polityki i procesów decyzyjnych.

61. W tym kontekście odsyła do swojej deklaracji „Rozwój wsi a strategia lizbońska”⁽²⁾ jako cennego wkładu w rozważania na temat przyszłości WPR i rozwoju obszarów wiejskich.

Bruksela, 7 lutego 2008 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Luc VAN DEN BRANDE

⁽²⁾ Deklaracja z Alexandroupolis: „Rozwój wsi a strategia lizbońska”, Grecja, czerwiec 2006 (CdR 209/2006).